

ikke kunne udbrage noget andet Resultat end det, at i hvor fredeligtindet end Keiseren Personlig maatte være, saa har dog den afdøde Keisers Bestrebelsler for at reise det russiske Folk ved Forestillingen om, at dets Gud og Religion truedes af de Bantroe og deres „anti-christne“ Forbundne, besirket en saa ophidset Stemning blandt den „østlige Colosses“ uhyre Masser, at det turde falde vanskeligt selv for den, som man dog sikkert med urette mener, almægtige Gør at dæmpe denne Begeistring og kæbte Freden med Offre, der under alle Omstændigheder maae kænke et ophidset Folks Følelse. Men iovrigt lader det heller ikke til, at man agter at lægge noget Baand paa Folks store Masse i denne Henseende. Evertimod! Keiseren selv taler i sin første Proclamation til Folket albeles som den Afdøde og haaber at udføre dennes, Alexanders og Catharines Forhaabninger og Politik. Men denne gik ikke ud paa Andet end ved Brobringen af Tyrkiet, og navnlig Constantinopel, at sikre sig en saadan Stilling, at Ruslands Overlegenhed i Europa ikke længere kunde være tvivsløs, thi Constantinopel er Ruslands venstre Øs og — København og Sundet den høje. De ere Portene til Rusland, netop de samme Porte, til hvilke Alexander I ved Underhandlingerne med Napoleon i 1807 forbredte Negleterne. Og netop i de allersidste Dage har den hellige Synode, der leber den „orthodoxe“ russiske Kirke, udstedt et Oraab til alle Stender af Folket, der er affattet i saadanne Udtryk, at man troer sig flyttet tilbage til Middelalderen, da Oraabene løb fra Paven og Geistligheden til de Christne at tage Korset for at udribe Trelserens Grav af de Bantroes Hænder. Intet er forsømt for at opslamme Fanatismen: Den fransk-engelske Hær bestybes for at have skændet Kirkerne og det Helligste, Presterne opfordres til at anvende deres Indflydelse, Mødrene til at sende deres Sønner i Kampen, de Rige til at stille Folk og Penge, Alt aander Raseri over den uventede Modstand fra Europas Side og en haardnakket Fasthæng ved det engang fattede Forsat, men ikke et Fredens eller Forsonelighedens Ord.

Dersom Haabet om Fred altsaa ikke har Andet at støtte sig til end en formodet Eftergivenhed fra Ruslands Side, saa synes det visselig at staae paa meget svage Fodder.

Men holder den nye Selvherster saaledes end ikke Freden i sin Haand, saa vil Ingen dog kunne nægte, at hans Sindelag, Planer og Ønsker kunne udøve en mægtig Indflydelse paa Europas nærmeste Fremtid, og det turde derfor vel være af Interesse at ledsgage hans Portrait med nogle Bemærkninger om hans Ødre og Character, saaledes som de viste sig for dem, der have havt Lejlighed til at see og tagtage ham i Nærheden.

Keiser Alexander II er født den 29de April 1818 og gaaer saaledes i sit 37te År.

Der lieffendte Reisende Marquis Custine, der i 1839 opholdt sig i Rom, siger, at „hans Træk hans Gang og Manerer

ere øde og fulde af Unde. Han er i Det og Alt en Prinds, beseden uden at være geneert og let og behagelig i Omgang. Maar han bestiger Thronen, vil han staffe sig Lydighed ikke ved Skæk, men ved sin vindende Unde, hvis ikke en Forandring i hans Stilling ogsaa skulde fremkalde en Forandring i hans Stemning. Storfyrst Alexander er med eet Ord et af de sjællæste Forbillede for en Prinds, som man kan tænke sig.“ En anden nyere Reisende bemærker, at Thronarvingen har sin Faders majestatiske Personlighed ogsaa tildeles hans regelmæssige Træk, men Intet af Keiser Nicolaus's folke og frastødende Hojhed. Alexanders Afsyn aander snarere Godmodighed og dyb Følelse, han har fulde Læber, tankesfulde Øine og snarere Fredsommelighed end Energi i Udtrykket.

Prindsens Opdragelse blev ledet af Digteren Schukowski, og han blev fra Ungdommen af vænet til at taale alle Slags Anstrængelser; han maatte ride, i flere Timer overvære Maneuvrerne, selv øve sig i Vaaben, trods den russiske Kulde og foretage Jæger. Ved disse Midler skulde Storfyrsten opdrages til Soldat og Hærfører, men det synes imidlertid som om hans daværende svagelige Hælbred har vunget Keiseren til at foretage en Forandring med denne Methode.

Med hans formodede fredelige Sindelag staaer ogsaa hans Forkærlighed for det tydse Parti ved Hoffet i Forbindelse; ellersom dette maa antages at repræsentere Ønsket om en god Forstaelse med Vesten og den af de vestlige Magter repræsenterede Civilisation ligeoverfor det nationale Parti, der drømmer om det hellige Ruslands Enherrebomme i Europa.

Keiser Alexander II er siden den 28de April 1841 formolet med Maria, en højsst Prindsesse, og har med hende fem Børn, Storfyrsterne: Nicolaus, Alexander, Vladimir og Alexis samt Storfyrstinde Maria.

Albert Thorvaldsen.

(Fortsat).

Den 11te August 1820 forlod han efter København og indstivede sig fra Den Lolland til Rostock. Herfra begav sig over Berlin og Dresden til Warschau, hvor store Bestillinger ventede ham. Han blev modtagen som Gjæst af Grev Morowsky, der stod i Spidsen for en Subskription til Oprættelsen af et Monument for Fyrst Poniatowsky, der faldt i Slaget ved Leipzig. Udførelsen af dette Mindesmærke saavelsom af en Statue af den store Astronom Copernicus blev overdraget Thorvaldsen. Under sit Ophold i Warschau modellerede han ogsaa en Büste af Keiser Alexander. Fra Polens Hovedstad gik han over Krakau til Wien, hvor han tilbragte 3 Uger og sandsynligvis var forblyven endnu længere, hvis ei en ubehagelig Efterretning fra Rom, om at Gulvet i hans Atelier var styrret ind og

havde bestabiget nogle af hans Værker, havde nødt ham til saa hurtig som muligt at ile til Rom, hvor han ankom den 16de December.

Saavel hans Aand som hans Sundhed havde vundet ved denne Reise. Han var ligesom forhengt baade paa Sjæl og Legeme og aabenbarede fra denne Tid en forbausende Rigdom af Ideer og en Frugtbarhed, der satte Verden i Forumdring. Sidindtil havde Kunstneren taget sine Sujetter af den græske Mythologi og den gamle Historie, men nu skulde han ogsaa vise Verden, med hvilket Geni han forstod at udføre christelige Gjenstande. Hans Velhynderes og Beundrereres Forventninger blev langt overtrufne, og selv Misundelsen maatte her tie. I en Række af Alar fremstode de udøvelige Kunstmæster, som nu prydte hans Fødebyes fornemste Kirke. Hans Genius har omstøbt Vor Frue Kirke til et i Sandhed christeligt helligt Museum. Bygningen er, især udvendig, af meget simpel Architectur; Kirken selv med dens nøgne Mure og hæslige vinduer, uden nogetsomhelst forfældende Ornament, falder kun lidet i Øjnene, og det plumpe, smaglose Taarn gør næsten et modbydeligt Indtryk. Men Gavelfeldet til den sjælle doriske Peristyl ved Templets Hovedindgang er prydet med den berømte, fristaaende Johannesgruppe, hvis Skue er af en ophøjet Virkning. Over Øren ved selve Kirkemuren seer man i Basrelief „Christi Indtog i Jerusalem.“ Kirkens Indre er simpelt og storartet ganske i Modsatning til dens charakterløse Øvre. De tolv colossale Apostle staae, sex paa hver Side, frit paa Postamenter foran Pillerne af Hovedstadsbyens Arcader, og paa Alteret, i en forgyldt Niché, staaer Trelserens Standbilleder. I Midten af Choret befinder sig Døbefonden i Skikkelse af en knælende Engel, der holder en Muslingskal. Disse Statuer, hvoraf hver enkelt er et fortinligt Kunstmærke, gjøre et dybt Indtryk paa enhver Indtrædende.

Toruden disse store Arbeider og de forhen omtalte, stakte Thorvaldsen efter sin Tilbagekomst det hellige Gravminde over Pave Pius den Syvende, der blev opstillet i Peterskirken i Rom og som vi skulde omtale i en følgende Artikkel, ligesom et andet Minde over Hertugen af Leuchtenberg i München. Blandt senere Arbeider indtil 1838 maa nævnes en Portraitfigur af Lord Byron, der skulde opstilles i Westminster-Abbediet i det bekjente Digterhjørne (poets corner).

Da Thorvaldsen havde tilbragt 40 År i Rom og havde ophobet en stor Samling af Kunstsats, sendte han, lidt efter lidt, disse Sager med danske Skibe til Hjemmet; thi det var stedse hans Hensigt at tilbringe sine sidste Dage i Fædrelandet. Men da nu Efterretningen om, at han vilde testamente sine store Kunstsats til sin Fødeby, ankom, beklagede man, at der ei fandtes nogen værdig Bygning til at modtage den øde Landsmands Gave. Imidlertid dannede der sig en Forening af patriotiske Mænd, der lode en Opfordring udgaae til det hele Folk for at staffe Bidrag tilveie, og betydelige Summer indkom paa denne Maade.

Nesten gav Byen København og Kunstneren selv, ligesom den afdøde Konge, Frederik VI, skænkte en til Christiansborg Slot hørende Sidebygning til det vorde „Thorvaldsens Museum.“ Det kongelige Kunstabacemi lod staae en Medaille til Grindring om Hjemfændelsen af Thorvaldsens Kunstmæster med Alarstallet 1838, hvorfaf Exemplarer ere bestemte til at uddeles som Belønninger for helbige fremadstræbende Talenter.

Den 17de September 1838 ankom Thorvaldsen selv til København med en dansk Fregat, der var afsendt til Middelhavet for at indtage en Ladning af hans Kunstmæster. En glimrende Modtagelse ventede ham i Danmarks Hovedstad. Tysinder og efter Tysinder strømmede ham imøde, og det jublende Folk spandte Hestene fra Bognen og trak ham fra Toldboden til hans Bopal paa Charlottenborg. Kort, Thorvaldsen blev af det hele Folk modtagen som en elstet Søn og dyrebar Gjæst. Fester blev givne til hans Øre, f. Ex. i Hotel d'Angleterre og i Studentforeningen. Magistraten lod ham ved en Deputation overrække Diplom som Gresborger, og paa hans Fødselsdag den 19de November blev hans hellige Johannesgruppe afsløret. Kunstneren levede nu, deels i København, deels paa Nyhøje, en Herregård der tilhører Baron Stampe. Her havde man for Thorvaldsen indrettet et Atelier i Haven, hvor han i Skødet af en mild og fredelig Natur har udtaenktaaet saa meget Udmærket. Til de sjællæste Arbeider, som han i denne Tid udførte, høre flere Basreliefs, hans egen Statue i Legemsstørrelse og fremdeles en colosal Statue af Christian den Hjelte, hvilken siden, efter hans Model, er støbt i Metal af Dahlhoff for Roskilde Domkirke. I Sommeren 1840 begav Kunstneren sig, i Selskab med Familien Stampe, efter til Italien for at være nærværende ved Indpakningen af en stor Del af hans Kunstsats. Reisen gik gennem Tyskland, hvor han overalt modtog udmærkede Beviser paa Høitgæstelse. Mod Enden af Året 1842 kom han etter tilbage til sit Hjem.

Men ikke længe skulde Thorvaldsen glæde sig ved sit Hæreland og sine Venner. Medens han arbeidede med endnu usyekket Kraft til sit ørefulde Livs sidste Time, naaede Døden ham den 24de Mars 1844 i Theatret, ved Opsætningen af Griseldis, netop da Ouverturen begyndte, og han sank, trætten af Slag, livløs ned paa sin Plads i Parquettet. Man bar ham strax hjem, men alle Forsøg paa at kalde ham tilbage til Livet vare frugteloze. Nogle Minutter senere udandede han sit sidste Suk, uden at have talt et Ord eller udstødt en Klagedyb.

Det sidste Værk, hvorpaa han endnu paa sin Døbdag arbeidede, var en Büste af Luther, hvis Model nu opbevares som en Helligdom i hans Museum. Dette sidstnævnte havde han ogsaa bestemt til sin Grav for at kunne hvile i Døden som i Livet, omgivet af sine Værker, og til denne Hensigt er Museets Borgaard indrettet. Mangen Vandrer vil der klage ved hans Minde, at Danmarks Røes og Stolthed, der, sjældent i

Olbingsalderen dog endnu var i Besiddelse af Ungdommens Frisched, før tidlig sank i Graven.

„Den Holt ei stred med Sværd og Skjold og ei med Staalets Handstæ, „Men Seier vandt han stærk og bold som Kunstens Holger Danse. „Af Livets Lire han greb en Green til Kamp mod Dødens Vælde; „Han hugged Guder ud af Steen og Liv af Marmorfjelde.“

II.

Hvo har ikke hørt eller læst om den vidunderlige Kirke, der er saa lang som Østergade og under hvil Kuppel Himmelberget, idemindste hvad Høiden angaaer, kunde faae Plads. Naar man træder ind

under dens mægtige Hvælvning, søger Diet forgjæves sin vante Maalestok; de enkelte Gjenstande forsvinde i det uhyre Rum, og de fire Malmføiler, der bære Baldachinen over Høalteret (see Afsildningen Side 13), forekomme os ikke større end de fire Candelabre om Alteret i Trækirke, omendfjordt de ere højere end Rundetaarn. Det er Peterskirken i Rom.

Men denne Kirke kostede ogsaa Christenhedens Overherre Trediedelen af hans troe Katholikker, netop som han reiste det uhyre Tempel, hvorunder alle Jordens Folkeslag funde samles. Thi de uhyre Summer, der medgik til Bygningen, maatte staffes tilveie selv ved saadanne Midler, der gave Anledning til Luthers mægtige Protest. De Penge, Afladskrämmeren Johan Tezel havde afsløket den overtroiske Mængde, og som

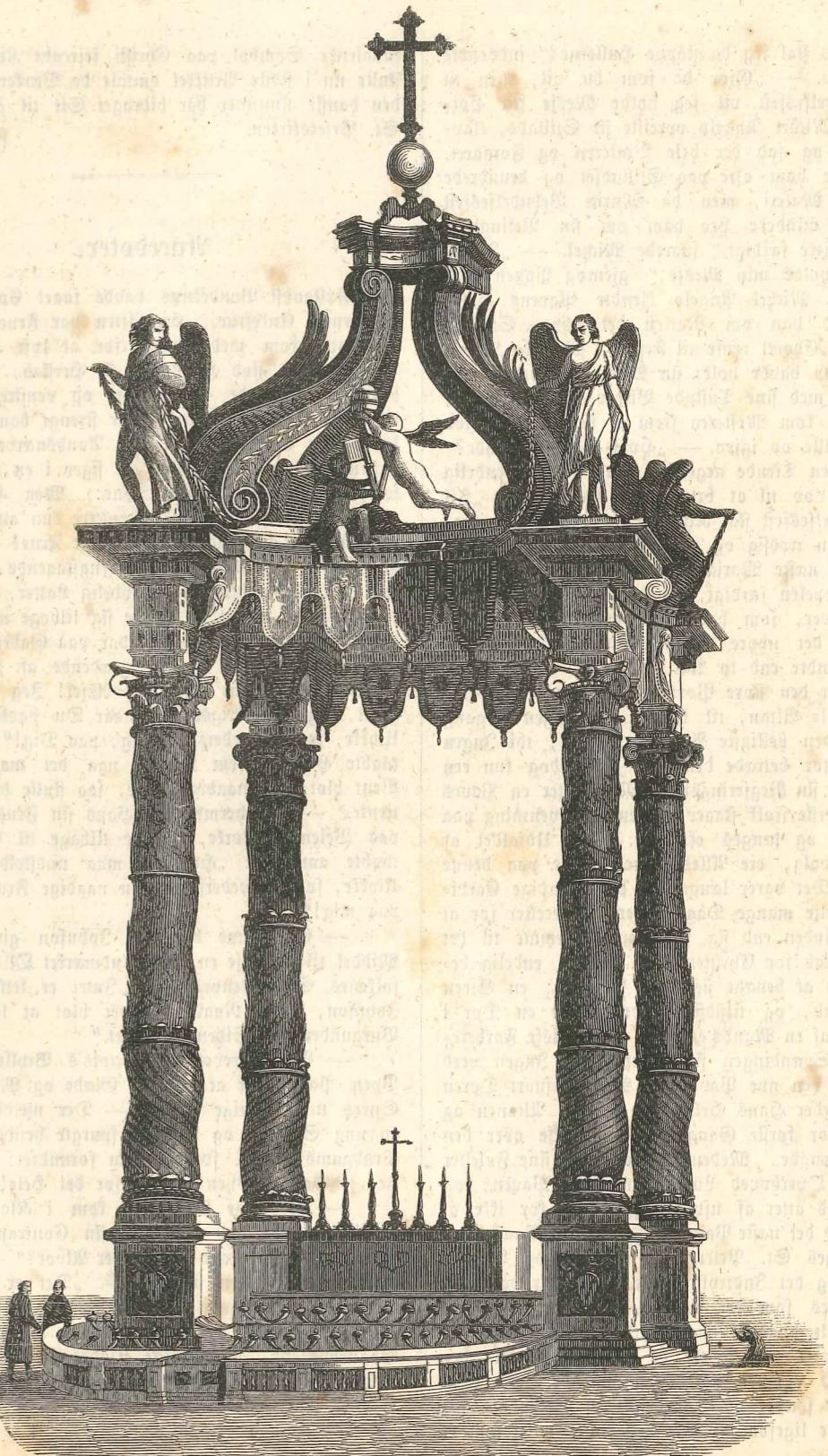

Prospect af det Indre af St. Peterskirken i Rom.

netop fulde anvendes til Peterskirken, blev Paven dyrere end han nogensinde havde anet, og da Kirken var færdig, var Menigheden halveret. Men dens Pragt gjør endnu et saadant Indtryk paa Besucher, at selv den lidet troende Fremmede overvældes af Værfrygt og fristes til at høje Knæ for Madonna.

Mesteren for Peterskirken var den berømte Michel Angelo, der offrede næsten hele sit Liv til dette store Værk. Da han tog fat paa det, var der allerede bygget i et halvhundrede Åar paa Grunden og Sidemurene, men Ingen havde vovet at spænde den store Kuppel over Choret. Michel Angelo saae snart, at den oprindelige Plan var saa mangelfuld, at den ikke kunde udføres. Derfor forelagde han Pave Leo den XI. et nyt Udkast, hvorfedt det Meste af det Gamle kunde behyndtes. Hans Idee var imidlertid saa uhyre, at Paven og hans Raadgivere mistivielede om nogensinde

at faae Penge til at føre den igennem. Michel Angelo udkastede da en ny Plan, hvorefter Kirken blev fuldført. Han indstrenkede imidlertid ikke sin Virksomhed til den raae Bygning alene; hvad ingen anden Architekt har formaaet, han malede selv de store Frescomalerier under Hvælvingerne. Skjønt Peterskirken blev fuldført i langt kortere Tid end nogen anden af Middelalderens store Kirkebygninger, fandt dog Leo den XI. der Intet sparede for at efterkomme sin Bygmesters Fordringer, at Arbeidet stred for langsomt frem, og Michel Angelo maatte ofte ørgre sig over Pavens Indblanding i Forhold, hvilke han som blot Kunstkender ikke kunde bedomme. Da den store Kuppel skalde males, forlangte Michel Angelo et Stillads opreist fra Gulvet til Kuppelens hele Høide. Herover forseede den hellige Fader sig og ubrød: „Du kan jo hænge et Stillads ned fra Kuppelen, Mester Michel!“

Alteret i St. Peterskirken i Rom.